

VELDGESPREKKEN AMATEURKUNST EN KUNSTEDUCATIE

11 november 2010 - 20 mei 2011

Thema's

Disciplines

SCHRIJVEN

NIEUWE MEDIA

BEELDENDE KUNST

KUNST BEDEFENING

Wat zijn de uitingsvormen en ontwikkelingen?

Schrijven is van alle leeftijden, van jongeren tot senioren. Jongeren hebben een eigen dynamiek, traditionele genres sluiten minder aan. Creatief schrijven is veel gevarieerder en minder individualistisch geworden: weblog, e-book, poetry-slam, podium. Van twitterbericht tot boek. Iedereen kan nu een boek uitgeven. Daarnaast zijn er mensen die het ambacht willen leren. Toename autobiografisch schrijven.

Mediakunst is veelal individueel. Fotografie en film oudere kunstvormen. Mediakunst is veranderd, iedereen kan het beoefenen (YouTube). Grote diversiteit. Zelfstandig + toegepast (design, gamen). Mediakunst is multidisciplinair (speelt minder bij fotografie). Daarnaast gebruikt iedereen digitale media als communicatiemiddel en zijn digitale media een belangrijk hulpmiddel bij andere kunstvormen.

Veel verschillende vormen in onderwijs en vrije tijd. Sluit aan bij behoefte aan creativiteit en betekenis geven. Buitenschools veel vrouwen. Er is een dip tussen 12 en 40 jaar. Traditionele vormen en figuratieve kunst en vraag naar ambacht blijven. Er zijn grote verschillen in niveau. Nieuwe technieken met multimedia ontstaan. Kansen voor meer verbinding met andere disciplines.

KUNST EDUCATIE

Hoe ziet het veld van de buitenschoolse kunsteducatie eruit en wat speelt er?

Het buitenschoolse aanbod groeit. Er zijn ook online cursussen of educatie. Naast kort aanbod is er behoefte aan doorlopende leerlijn. Wens: centra meer ontmoetingsplaats i.p.v. cursusinstelling. Bezuinigingen bemoeilijken dit. Er zijn te weinig docenten voor jongeren en cross-overs, interdisciplinair e.d.

Cursussen in de vrije tijd blijven, meestal disciplinericht. Daar is ambacht nog belangrijk. Idee over ambacht (technologische eisen) kan in de weg staan. Mediawijsheid gaat over het omgaan met digitale media en is in die zin geen kunsteducatie.

Basis zou in het onderwijs moeten liggen. Centra mogen veel bruisender worden. Wens: dwarsverbanden leggen, jongeren bereiken. Tendens: bezuinigingen, lesgeld omhoog, gevaar: terugloop. Kan ruimte creëren voor nieuwe initiatieven. Gemengde beroepspraktijk.

ONDERWIJS

Welke plek heeft kunsteducatie in het onderwijs en de brede school?

Grote zorg over creatief schrijven in het onderwijs. Leerkrachten hebben er geen verstand meer van. Enorme hoeveelheid tekst, vooral zakelijk. Gericht op directe communicatie, niet op creatie. Creatief schrijven heeft grote waarde in tweetalig onderwijs.

Mediakunst heeft geen groot aandeel in het onderwijs. Wel mediawijsheid: het omgaan met media. Digitale media zorgden voor grote omslag in onderwijs: docent niet meer het kenniscentrum. Pleidooi: kunst en kunstdocent terug in onderwijs en op pabo's.

Een belangrijke basis voor beeldende kunst ligt (lag) in het onderwijs. Dit is op zijn retour. In het primair onderwijs ontbreekt de vakleerkracht. Verwachting dat inhoud verder terugloopt. Wens: in het voortgezet onderwijs meer 'doen' i.p.v. alleen ondergaan (CKV). Belang voor onderwijs: ontwikkelen (oog-hand-hart).

KUNST VAKONDERWIJS

Wat is er nodig in (en naast) het kunstvakonderwijs om aan te sluiten bij het werkveld?

Er is geen zelfstandig opleidingsprofiel (docent) Creatief schrijven. Daar is dringend behoefte aan, ook gericht op nieuwe vormen. Er zijn wel enkele andere opleidingen, zoals Creative Writing voor literair schrijver (breed) in gemengde beroepspraktijk. Buiten het hbo zijn er o.a. schrijversvakscholen en een docentenopleiding.

Specialisatie binnen de opleidingen (docent) Beeldende vorming. Mediakunst krijgt te weinig aandacht. Mediacultuur heeft plek aan docentenopleidingen. Verder is er bijscholing voor kunsteducatiedocenten over digitale media als leermiddel. Duidelijke definiëring en profilering Nieuwe media is nodig. Eigen platform.

Tegenstelling tussen breedte van de vakopleidingen en de specialisaties in het veld. Ambacht wordt weinig geleerd. Spanningsveld tussen artistiek talent en schoolbekwaamheid en tussen breedte en verdieping. Nascholing en leven lang leren nodig. Aandacht voor docent CKV en verbinding met andere disciplines.

THEATER

Theater is overal, gaat over de samenleving. Breed spectrum, van jong tot oud, van projectmatig tot langere binding. Ook speciale doelgroepen. Verschil tussen onderwijs en vrije tijd. Locatietheater, in wijken met jongeren, in theaterscholen en verenigingsverband. Verenigingen lopen terug. Verbreding doelgroepen en verbinding met andere disciplines. Nieuwe werkwijzen om mensen te bereiken.

(Jeugd)theaterscholen (soms aan centra) leiden op en maken producties. Centra bieden cursussen. Oriëntatie + lange leerlijn nodig. Wens: begeleiding beginnende docent. Versnipperde beroepspraktijk. Educatie bij professionele gezelschappen kan beter.

Theater heeft in primair en voortgezet onderwijs van oudsher geen grote plek. Het aandeel in het voortgezet onderwijs groeit, ook in de brede school. Hele andere eisen dan buitenschools. Docenten vaak op jongeren gericht, minder op kinderen. In onderwijs is enthousiasmeren belangrijk, sociale vaardigheden.

Brede veld van onderwijs en buitenschools vraagt om brede competenties én vakmatigheid. Opleidingen worden steeds voller. Balans nodig tussen breedte en specialisaties. Opleidingen hebben daarin profilering. Begeleiding beginnende docenten nodig. Goede verbinding met en stages in het werkveld. Openheid en inzicht in curricula gewenst.

DANS

Breed: jongeren en ouderen, herintreders. Grote rol media (tv), daardoor plek dans groter en aandeel jongens gestegen. Intercultureel en divers. Breed: urban, modern, klassiek, wereld, enz. Performance (producties) en creëren belangrijker, meer flow/swing. Grenzen vervagen, kruisbestuiving en interdisciplinair. Verspreiding via digitale media.

Kunsteducatie speelt een grote rol bij leren dansen. Daarvan ligt een groot deel bij particuliere aanbieders, naast de centra voor de kunsten. Bij verschillende stijlen zoals streetdance is sprake van 'peer education'.

Dans heeft een klein aandeel in het onderwijs. Weinig uren, daardoor altijd gemengde beroepspraktijk. Grenzen tussen binnen- en buitenschools vervagen. Meer aandacht voor dans en bewegen in onderwijs nodig.

Meer aandacht nodig voor docentschap en onderwijs. Docent wordt opgeleid voor hele veld. Vele dansstijlen versterken spanningsveld tussen breedte en specialisering. Aandacht nodig voor interdisciplinariteit en kennis werkveld. Wens: flexibeler in programma. Meer praktijkgericht uitdagen. Leven lang leren: gesprekken met alumni en lectoraten.

MUZIEK

Van jong tot oud. Van klassiek tot pop, van individueel en in verenigingsverband tot streetwise. Veel koren en orkesten. Het veld is in ontwikkeling. Nieuwe doelgroepen en interdisciplinaire vormen groeien, vooral bij zang en in pop/musical. Er is een kloof tussen meer traditioneel (klassiek en verenigingen) en streetwise, jongeren. Meer zichtbaar door digitale media.

Via centra, particulier en verenigingen. Centra onder druk door bezuinigingen, spelen te weinig in op veranderingen, terugloop volwassenen door tarieven. Instrumentale docenten vaak eenzijdig en niet innovatief. E-learning en gebruik digitale media in opkomst. Gemengde beroepspraktijk

Muziek is wegbezuinigd in het primair onderwijs en er is weinig aandacht voor cultuur. Basiseducatie is belangrijk in het primair onderwijs. Muziek Telt kan stimulans geven. Cultuurcoach kan (kleine) bijdrage leveren. Er zijn wel veel korte cursussen en projecten voor kennismaking en enthousiasmering.

Verbinding nodig tussen klassiek/pop/jazz/wereldmuziek/nieuwe media. Groot verschil tussen instrumentalist en docent muziek. Instrumentalist kan vaak niet met groepen werken. Wens: conservatoria meer gericht op het werkveld met gemengde beroepspraktijk, projectmatig en doorlopende leerlijn, goed contact met o.a. stages. Zorg: kader amateurkunst

BINNENSCHOOLS

Kunst- en cultuureducatie in het primair en voortgezet onderwijs. Een enorme diversiteit van basis en kennismaken tot eindexamen vwo, door docent en leerkracht of bezoek en projectmatig. In alle disciplines en interdisciplinair. Het gaat om doen, beleven en reflecteren. In het algemeen is de kwaliteit van 'doen' te laag en sluit te weinig aan bij leerlingen. Randvoorwaarden (geld OCW, CKV) zijn verbeterd, maar verminderen nu weer.

Centra en culturele instellingen (ook producerende) in de scholen met kunstprojecten. Veel docenten in het onderwijs hebben een gemengde beroepspraktijk (verschilt per discipline). Cultuurcoach als brug tussen kunsteducatie (ak) en onderwijs.

Focus ligt op kennis, op rekenen en taal, op zakelijke vakken. Pleidooi: cultuureducatie geïntegreerd, verbinding met andere schoolvakken. Primair onderwijs: ICC'ers waardevol, maar weinig budget. Managers bepalend, zijn vaak meer met kennis bezig. Nog weinig kunstdocenten, kwaliteit gaat achteruit. Voortgezet onderwijs: Grote verschillen vmbo-eindexamen vwo, CKV, disciplines. Vaak weinig verbindingen.

Spanningsveld tussen brede basis en specialisaties. Beide zijn nodig. Docent in discipline en interdisciplinair (bijv. docent Kunst). Breed profiel is nodig. Bekwaamheid staat centraal. Er is een grote differentiatie in kunstvakopleidingen. Verbinding tussen werkveld en hbo is lastig. Luisteren naar werkveld, werkplekleren/stages.